

Sociologiens kerneslot

5.1 Teorien om anerkendelse

Thordal
Columbus 2021

Betingelsen for at kunne leve "det gode liv" er ifølge Honneth **anerkendelse**. Pointen er dermed, at individernes selvforhold afhænger af andres anerkendelse. I den forstand er vi altså afhængige af hinanden. Honneth betoner dermed de gensidige relationer, hvilket står lidt i modsætning til Giddens' mere individualiserede tilgang. Jeg har brug for andres anerkendelse, samtidig med at jeg ved at anerkende andre kan hjælpe dem til "det gode liv". Individer kan derfor ikke forholde sig ligegyldigt til hinanden. Gensidig anerkendelse er en betingelse for den enkeltes opblomstring og livsmuligheder.

Tabel 5.1 Holdning til, i hvilken grad man føler sig anerkendt af andre i hverdagen fordelt på formue. 2015. Procent

EMPIRI

	Lav score (0-3) (pct.)	Middel score (4-7) (pct.)	Høj score (8-10) (pct.)
Under 499.999 kr.	6,2	37,7	56,1
1.500.000-1.999.999 kr.	2,9	29,7	67,5
3.000.000-3.499.999 kr.	3,7	30,8	65,5
4.500.000-4.999.999 kr.	3,1	23,3	73,6

Kilde: Tryghedsmålingen 2015.

Opgave 5.1

Hvad kan der af tabel 5.1 udledes om, hvorvidt danskere føler sig anerkendt? Find tabellen på bogens hjemmeside, og udarbejd en grafisk fremstilling til at underbygge dine pointer.

Axel Honneth opererer med tre sfærer for anerkendelse. Det handler om:

- Den private sfære
- Den retslige sfære
- Den solidariske sfære.

Den private sfære

Et individ har behov for anerkendelse i det, Axel Honneth kalder **den private sfære**. Anerkendelse i den private sfære handler for eksempel om den anerkendelse, man opnår i familien. Det handler med andre ord om kærlighed. Man har behov for at være sammen med andre mennesker, der elsker en, eller viser kærlighed til en. Der er i forhold til anerkendelse i den private sfære fokus på en række følelsesmæssige bånd mellem nære venner, mellem forældre og barn el lignende. Her anerkendes man som individ for det unikke; man er uerstattelig i den private sfære. Kærlighed er dermed ifølge Axel Honneth en form for **primær anerkendelse**.

Det er netop grundlæggende s
divid vil realisere
ikke man opnår s
private sfære. De
realistisk for et ir

Den retslige s

Det er også vigtig
ler det om, at mar
rettigheder som e
erkendelse i den r
man som ens mec
et kommunalvalg
I de vestlige samf
velfærdsstat, han
me adgang til velf
Anerkendelse kon
standard. Når sam
samme rettighede
- da vi opfatter os
den sociale anerke

Den solidariske

Den tredje form fo
er de fællesskaber
idrætsforeningen.
mer med i forhold
hov for at vide, at v
som man opnår, hv
ger, man udfører i
Som tidligere næv
netop konsekvens
divid skal i langt h
ønsker at tilhøre. I
liv, fordi der ikke e
alisering indebære
dette skal være rea
og her er anerkend
nødvendig for dan
socialt velfungeren

h **anerkendelse** er af andres anerkendelse. Honneth betoner betydningen af Giddens' anerkendelse, samt betydningen af et godt liv". Individsansigt anerkendelsesmuligheder.

EMPIRI

Score (8-10) (pct.)
56,1
67,5
65,5
73,6

Find tabellen på side 51.

Det handler om:

alder **den private** eksempel om den betydning af kærlighed, der elsker anerkendelse i den private sfære. Venner, mellem mennesker og det unikke. ifølge Axel

Det er netop anerkendelsen i den private sfære, der sikrer, at man opnår en grundlæggende selvtillid, og selvtillid er helt fundamentalt, hvis man som individ vil realisere sig selv. Honneth taler om, at man bliver "psykisk død", hvis ikke man opnår selvtillid som konsekvens af manglende anerkendelse i den private sfære. Det er nemlig selvtilliden, der indebærer, at det overhovedet er realistisk for et individ at tilkendegive sine behov og ønsker over for andre.

Den retslige sfære

Det er også vigtigt, at man opnår anerkendelse i **den retslige sfære**. Her handler det om, at man som individ bliver anerkendt som et individ, der har samme rettigheder som ens medborgere. Det handler i høj grad om lovgivning. Anerkendelse i den retslige sfære handler om den anerkendelse, man opnår, når man som ens medborgere for eksempel kan stemme til et folketingsvalg eller et kommunalvalg, men det skal ifølge Axel Honneth også opfattes lidt bredere. I de vestlige samfund, hvor der mange steder er opbygget en ret omfattende velfærdsstat, handler anerkendelse i den retslige sfære også om at have samme adgang til velfærdsstatens goder på samme vilkår som ens medborgere. Anerkendelse kommer dermed også til at handle om at have ret til en vis levestandard. Når samfundet på den måde anerkender en som en retsperson med samme rettigheder som andre, opnår man ifølge Axel Honneth **selvrespekt** – da vi opfatter os selv som borgere med samme rettigheder. Opnår man ikke den sociale anerkendelse, er man ifølge Axel Honneth "social død".

Den solidariske sfære

Den tredje form for anerkendelse handler om **den solidariske sfære**. Det er de fællesskaber, der opstår i forbindelse med eksempelvis arbejdet eller idrætsforeningen. Vi har behov for at blive anerkendt for de bidrag, vi kommer med i forhold til for eksempel arbejdsmæssige fællesskaber. Vi har behov for at vide, at vi er en del af fællesskabet. Her handler det om **selvværd**, som man opnår, hvis man oplever, at man bliver værdsat gennem de handlinger, man udfører i forhold til fællesskabet.

Som tidligere nævnt fødes vi ikke længere ind i moralske fællesskaber. Det er netop konsekvensen af den aftraditionalisering, der er sket. Det enkelte individ skal i langt højere grad selv definere, hvad det er for et fællesskab, man ønsker at tilhøre. I den forstand er vi hver især blevet arkitekter i vores eget liv, fordi der ikke er så meget, der er givet på forhånd. Samfundets individualisering indebærer, at det enkelte individ selv skal træffe nogle valg. Hvis dette skal være realistisk, er det ifølge Axel Honneth vigtigt, at vi er frigjorte, og her er anerkendelse i **alle** tre sfærer nødvendig. Anerkendelsen er således nødvendig for dannelsen af identitet og muligheden for at udvikle sig til et socialt velfungerende individ.

Tabel 5.2 Holdning til, hvorvidt arbejdspladsen er blevet bedre til at påskønne ens arbejdsindsats. 2015. Procent

EMPIRI

	Helt enig	Delvis enig	Hverken enig eller uenig	Delvis uenig	Helt uenig
Beskæftigelse					
Ufaglært arbejder	7,9	27,1	40,3	12,4	12,4
Faglært arbejder	7,5	24,8	38,4	15,5	13,8
Lavere funktionær	5,4	22,3	38,1	20,7	13,5
Højere funktionær	7,2	25,2	37,4	18,2	11,9
Alder					
15-34	8,9	29,9	33,5	17,9	9,8
35-49	6,7	24,7	38,4	17,8	12,4
50-64	5,2	20,7	40	18,1	16
Total	6,5	24,1	38,1	18	13,3

Antal respondenter 3008. Respondenterne er blevet bedt om at forholde sig til påstanden "Arbejdspladsen er blevet bedre til at påskønne min indsats i de seneste år".

Kilde: Tryghedsmålingen 2015.

Opgave 5.2

Opstil to hypoteser, der kan forklare mønstrene i ovenstående tabel 5.2. Hver hypotese skal indeholde en faglig begrundelse.

Usynlighed – jeg ser dig ikke!

En form for anerkendelse eller mangel på samme, som Axel Honneth også beskæftiger sig med handler om "usynlighed". Vi kender det, når vi møder en tigger på gaden eller gadesælgeren foran Føtex, der vil sælge "Hus Forbi", eller på arbejdspladser, hvor man ikke taler med rengøringspersonalet. Eller jobansøgeren, som man springer over, fordi han hedder "Ali". Der findes mennesker, der lider under ikke at blive set – social anerkendelse handler om at blive taget positivt imod og være synlig for andre.

5.2 Krænkelssamfundet eller politisk korrekthed

Er det politisk korrekt at betegne sorte mennesker som "negere", eller er det krænkende? I en undersøgelse mener knap halvdelen af danskerne, at det ikke er problematisk at betegne sorte mennesker som negere, men et markant mindretal påpeger, at det ikke er politisk korrekt.

Dette eksempel illustrerer på glimrende vis overvejelserne om, hvornår noget er politisk korrekt, men det stopper ikke her. Det handler i dag ikke bare om, hvordan vi omtaler mennesker, der bor i Afrika. Den politiske kor-

Figur 5.1 Aner

Den private sfære
(anerkendelse som

Den retslige sfære
(anerkendelse af sa
ge rettigheder)

Den solidariske sfære
(anerkendelse i kult
og arbejdsmæssige

Kilde: Udarbejdet med

rekthed er i de se
– også når det ve
lade mig at have
tillade mig at me
måde at leve og t
københavn på
Historierne og
uge. Personer, de
december 2018 v
på CBS i Købena

▲ Der er flere måder at